

Vrienden van het Cantonspark

Verslag over het jaar 1999

Bestuur en externe contacten:

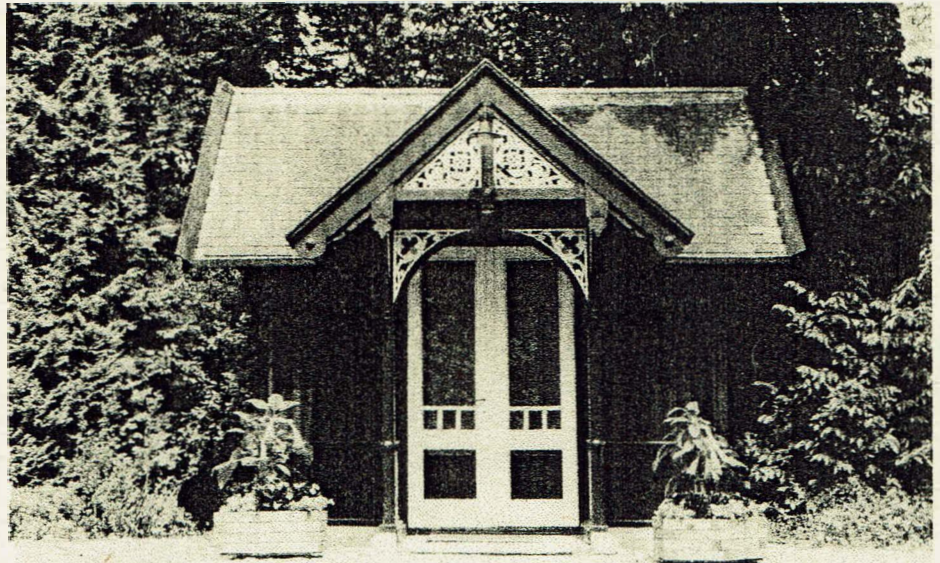
Wegens tijdgebrek, als gevolg van nieuwe banen, verlieten Mw. Irene Tiepel en dhr. Ewout Bolhuis in juli het bestuur. Gelukkig vonden wij dhr. Gerard de Bruijn bereid om hun PR-taken in het bestuur over te nemen. In oktober trad ook dhr. Henry Roeijmans toe tot het bestuur.

Op 23 februari vergaderde een delegatie van ons bestuur met vertegenwoordigers van de Stichting Mooi Baarn en de Historische kring Baerne. De bedoeling was om elkaar te informeren en om in voorkomende gevallen gezamenlijk naar buiten te treden. Aan de orde kwamen o.a. de restauratie van het onleesbare medaillon op de colonnade in het Cantonspark en de toekomst van het historische gebouw Madoera aan de Javalaan. Er werd een permanente contactgroep geformeerd waarin namens ons bestuur voorzitter Mw. Steineberg zitting nam, naast de heren Te Velde (Mooi Baarn) en v.d. Kraats (Historische Kring). De contactgroep houdt telefonisch contact met elkaar en vergadert alleen als er een bijzondere aanleiding is.

Op 17 november hielden Jaap Kruidenier en Huub van der Aa een lezing over het Cantonspark voor de Soester Kring

Rondleidingen.

De voorjaarsrondleidingen op zaterdag 15 mei en op tweede pinksterdag 24 mei trokken in totaal 38 bezoekers. De actie "Zomerschoon" 1999 op 29 mei werd afgesloten met een rondleiding door het Cantonspark, waaraan 18 personen deelnamen, waaronder het bestuur van de Kinderboerderij en enkele nauwbetrokken gemeenteambtenaren. Op zaterdag 12 juni werd het BZO-programma INFO tussen 11 en 12 uur live uitgezonden vanuit het Cantonspark. Regisseur namens de BZO was Geert Kramer. Het programma werd gepresenteerd door Marianne Boudewijns, die o.a. een interview afnam van John Vredeveld, voorzitter van het bestuur van de Kinderboerderij. Tevens was er een tevoren opgeno-

Het tennishuisje werd in 1999 verfraaid met twee plantenbakken, geschonken door de Vrienden van het Cantonspark.

men interview met Wim Kok, terwijl er enkele malen werd overgeschakeld naar Annet Bakker die Huub van der Aa op verschillende locaties in het park interviewde over de bijzondere bomen. Bert Taalman, die als vrijwilliger vaak de rechterhand is van Wim Kok, had een belangrijk aandeel in de technische realisatie, door o.a. tientallen meters kabel uit te leggen en voor verlichting en koffie te zorgen.

De zomeravondwandeling op 14 juli trok ongeveer 50 bezoekers met name vanuit de Camping De Zeven Linden. Die van 25 augustus trok maar een beperkt aantal bezoekers, evenals de twee rondleidingen op Monumentendag, zaterdag 11 september.

Op zaterdag 18 september ontvingen wij een groot aantal leden van de afdeling Baarn van Groei en Bloei die haar 100-jarig bestaan vierde, o.a. met een rondleiding door het park. Tijdens de feestelijke jubileumavond van Groei en Bloei, op 21 september, kregen alle aanwezigen de Gids voor het Cantonspark cadeau, samen met een felicitatie en een wervende brief.

Overige bijzonderheden uit het park.

In mei heeft de Commissie Groen be-

zwaar gemaakt tegen het kappen van het zgn. Perenlaantje en werd in overleg met de gemeente en met behulp van een ter zake deskundige vrijwilliger een poging gedaan om het laantje te restaureren. In augustus is deze poging gestaakt omdat de bomen te ziek bleken te zijn en het laantje een sta-in-de-weg was voor de herinrichting van het grote perceel achter de Kinderboerderij, dat vanaf eind tachtiger jaren braak had gelegen. Daarna is de herinrichting in najaar en winter voltooid. Bij de herplant met bomen heeft de commissie Groen geadviseerd.

Helaas was het tennishuisje tot tweemaal toe het doelwit van vandalen. Verschillende ruiten werden ingegooid en het houtsnijwerk van het kleine voorportaal werd ernstig beschadigd. Alle beschadigingen werden meteen door de gemeente gerepareerd.

Begin juli werden vóór het Tennishuisje twee grote plantenbakken geplaatst, aan geboden en bekostigd door de Vrienden van het Cantonspark. De bakken, met o.a. enkele grote vorstgevoelige planten verhuisden in oktober naar het bedrijfsgebouw en zullen in 2000 weer op dezelfde plek bij het Tennishuisje worden gezet.

Op verzoek van De Vrienden van het Cantonspark zal de tekst op één van bei-

de medaillons in het voetstuk van de colonnade weer leesbaar worden gemaakt. De gemeente heeft daarvoor Rijksmonumentenzorg te Zeist ingeschakeld.

Publicaties.

In 1999 kwamen er twee nieuwsbrieven uit, in de maanden juni en december. De maandelijkse rubriek in de Baarnsche Courant werd telkens onveranderd, maar met kleurenfoto's, overgenomen door de internet site van Baarn. Op 19 november werd het eerste exemplaar van het boek Van Baerne tot Baarn gepresenteerd in Kasteel Groeneveld. Hierbij waren enkele bestuursleden aanwezig. In het boek staat een hoofdstuk over het Cantonspark door H. van der Aa.

Jaarlijkse Donateurbijeenkomst.

Deze vond plaats op dinsdagavond 23 november in de kleine zaal van De Speeldoos. De directeur en één van de stafmedewerkers van de Monumentenwacht Utrecht hielden een lezing met dia's over hun werkzaamheden in deze regio en beantwoordden vragen uit de zaal.

Tot slot.

Het bestuur bedankt alle vrijwilligers die zich het afgelopen jaar op velerlei wijze voor het Cantonspark hebben ingezet en alle donateurs die o.a. door hun financiële bijdrage ook in 1999 het werk van onze Stichting mogelijk maakten.

Baarn, mei 2000
M. Boot-Prellwitz, secretaris

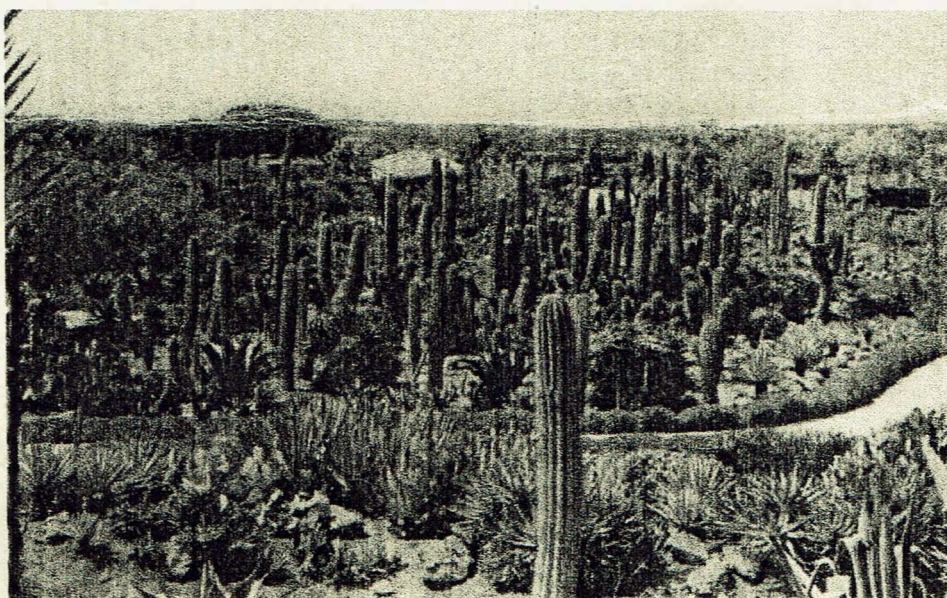
Namen van planten en het nut van naambordjes in een botanische tuin

Enkele weken geleden was ik op vakantie op het voor plantenliefhebbers paradijselijke eiland Mallorca. Dit eiland heeft een prachtige bergketen, enkele moerassen, een lange kuststrook met inhammen en rotsformaties; allemaal met hun eigen flora, die enerzijds is samengesteld uit planten die een ruime verspreiding hebben in grote delen van het mediterrane gebied, anderzijds een groot aantal soorten dat alleen op Mallorca of op een van de nabije eilanden groeit, de zogenaamde endemen. Het eiland is beslist een aanrader voor liefhebbers van de wil-

de flora en ik kan hen verzekeren dat ik er na drie vakanties nog lang niet ben uitgekeken. Zo'n rijk gebied trekt natuurlijk veel natuurwetenschappers en liefhebbers, met als gevolg een keur aan literatuur, variërend van series dikke boeken, waar alle soorten uitputtend in worden behandeld, tot kleine handzame gidsjes met reeksen foto's van de meest opvallende soorten. Bovendien is er een heerlijk ouderwets museum in Soller met prachtig ingelijste, gedroogde exemplaren van alle endemen en een grote botanische tuin, in het uiterste zuidpuntje van het eiland, Botanicactus geheten, en overall geafficheerd als "El Jardin Botánico mas grande de Europa": de grootste botanische tuin van Europa. Of het waar is weet ik niet maar de tuin is met zijn 50.000 m² inderdaad heel uitgebreid, ziet er zeer verzorgd uit en heeft een onuitputtelijke collectie planten, onderverdeeld in moerassen, tropische bossages, tuinen met olijven, sinaasappels, granaatappels, palmen etc. Een sectie bestaat uit inheemse planten van Mallorca zelf en

niet veel terecht.

Zoals in zoveel mediterrane gebieden, heeft ook Mallorca, naast een uitgebreide eigen flora, een groot aantal van elders ingevoerde planten. Vooral de echte toeristengebieden staan vol met bomen en struiken van vreemde herkomst en vooral die soorten staan meestal niet in de zakgidsjes. Fotografieren, beschrijven en tekenen van onbekende soorten is dan de enige weg die pas na thuiskomst leidt naar de naam. Want de dikke flora's waarmee je zulke exoten kunt determineren passen natuurlijk niet in de beperkte reisbagage van de toerist. Vergelijken met exemplaren in een botanische tuin is daarom een goed alternatief, maar dan moeten er daar wel naambordjes bij staan. En de ergernis daarover wordt nog groter, als er in de tuin juist prachtig ontwikkelde exemplaren in volle bloei staan te pronken, van soorten die in de afgelopen dagen in heel andere uithoeken van het eiland, met grote vraagtekens over hun identiteit in mijn notitieboekje waren beland. En hoewel een vakantie o.a. be-

Op Mallorca bevindt zich een prachtige en zeer grote botanische tuin, maar de bezoeker moet in veel gevallen maar raden hoe de duizenden planten en bomen heten.

het visitekaartje van de tuin is een grote collectie cactussen, die ook verklaart waarom de tuin Botanicactus heet. Een fantastische tuin waar je niet uitgekeken raakt, maar waar ik me op een bepaald moment ook behoorlijk heb geërgerd. Wat is namelijk het geval: de uitgebreide collectie is maar zeer mondjesmaat van naambordjes voorzien en van de spoedcursus in de mediterrane flora, die ik me voor die dag had voorgenomen, kwam

doeld is om de thuishaven even helemaal te vergeten drong zich daar, onder de bloedhete zon van Mallorca toch even het beeld op van ons eigen Cantonspark. daar hebben we deze service voor de bezoekers heel wat beter verzorgd!

Het nut van naambordjes

Naambordjes hebben vooral betekenis

voor de bezoekers van tuinen, met een bijzondere belangstelling voor planten. Er is wel eens een Baarnse bestuurder geweest die tegen mij gezegd heeft dat "hier niemand behoefte heeft aan bomen met een Latijnse naam". Voor hem hebben we uiteraard de bordjes niet opgehangen. Zijn waardering voor de natuur in het algemeen en het Cantonspark in het bijzonder is even legitiem als die van de plantenliefhebber, die wel wil weten hoe een plant heet, maar hij heeft nu eenmaal genoeg aan een beetje schaduw op een warme zomerdag en een groen, met wat willekeurige bloemetjes opgevrolijkt decor voor zijn wandeling. Hij, en velen met hem zullen nauwelijks de grote variatie in kleuren en vormen zien en zijn daar gelukkig mee. Geen punt. Dat er een grote categorie liefhebbers is die wel wat meer nuances onderscheidt en op allerlei niveaus wat dieper wil ingaan op de diversiteit in een rijke botanische tuin als het Cantonspark begrijpt die buitenstaanders maar moeilijk. Wij zijn daarom heel gelukkig dat we die traditie uit de "Utrechtse tijd", toen het Cantonspark nog een rol speelde bij het onderwijs in de plantkunde, hebben kunnen continueren. Wij hadden het geluk dat we een machine konden overnemen waarop naambordjes gemaakt kunnen worden en, wat nog belangrijker was, dat we in de persoon van Gert van Dijen iemand hadden die zich de techniek eigen wilde maken en in de afgelopen jaren heel veel tijd kon besteden aan dit monnikenwerk. In eerste instantie gebeurde dat in samenhang met de Gids voor het Cantonspark, die nu al weer vijf jaar geleden verscheen. Op de dag van de verschijning waren alle besproken bomen en struiken van nieuwe naambordjes voorzien en van een nummer, corresponderend met dat in de gids.

Sindsdien is de productie van naambordjes gewoon doorgegaan. Veel bordjes verdwenen of werden door baldadige jeugd vernield en moesten vervangen worden. Een hele reeks bomen werd geplant door schoolkinderen en van naambordjes voorzien. En het zal de aandachtige bezoeker van het park ongetwijfeld zijn opgevallen dat er ook dit jaar alweer vele tientallen bordjes zijn bijgekomen. Niet alleen op het nieuw ingerichte perceel achter de Kinderboerderij, maar overal verspreid door het park, waar nieuwe bomen zijn bijgekomen, of waar soorten die er al jaren staan alsnog uit de anonimiteit werden verlost. Een groeiend

aantal echte liefhebbers doet zijn voordeel met deze service en voor toekomstige publicaties over de rijke plantencollectie van het Cantonspark is het een welkome ondersteuning. En al is die beroemde tuin op Mallorca dan tienmaal groter dan ons eigen park en vragen zij van de bezoeker een forse toegangsprijs, zij missen duidelijk een vrijwilliger met de vaardigheden en inzet van een Gert van Dijen, die er al vijf jaar lang voor zorgt dat bezoekers van het Cantonspark met belangstelling voor de namen van de vele planten die ze tegenkomen op hun wenken worden bediend.

Huub van der Aa

Daags na de storm is Wim Kok druk bezig om de ravage onder de getroffen Hemelboom op te ruimen.

De storm van zondag 27 mei

Iedereen zal zich de zware storm nog wel herinneren die zich tijdens de laatste zondag van mei dit jaar plotseling vanuit Het Kanaal op ons landje stortte. In de loop van die middag regende het grote en kleine takken en vielen er ook in Baarn enkele volwassen bomen om. Brandweer en bomenploeg hadden het er maar druk mee. Het was ook opvallend dat een aantal zogenaamd risicodragende bomen de storm glorieus doorstond. Zo is van de esdoorns in de Chopinlaan die rond sinterklaas 1999 ineens met spoed gekapt moesten worden, zogenaamd om ongelukken te voorkomen, nauwelijks een takje gekrenkt, terwijl het honderd meter verderop langs de Drakenburgerweg bezaaid lag met tientallen grote tak-

ken die uit de populieren aldaar waren gewaaid. Een aantal kritische boomactivisten lachte stiekem in hun vuistje. Wij gingen de volgende morgen kijken hoe het Cantonspark er vanaf was gekomen en waren er nog net getuige van dat Wim Kok en Frans Hartgens een reusachtige tak van één van de oudste beuken in het park afvoerden om vervolgens te beginnen met de grootste klus: één van de drie stammen van de Hemelboom die schuin achter de Wintertuin staat (nr. 35 in de Gids) en die nu dwars over het pad lag en een flinke ravage had aangericht in het dichte struikgewas aan de overzijde van het pad. Ook hier was het frappant dat een andere stam van dezelf-

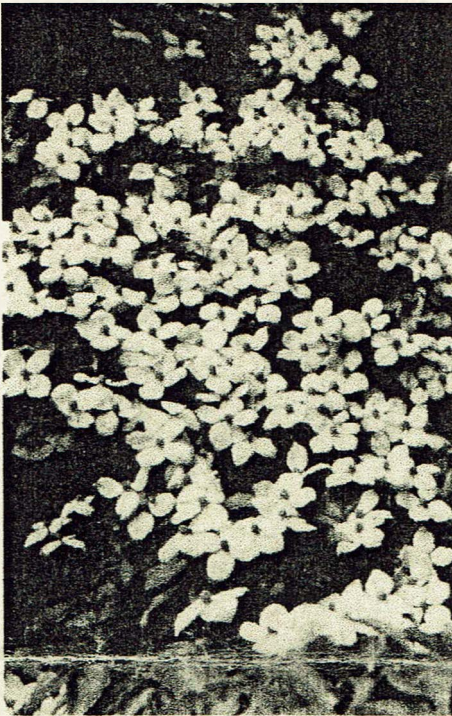
de boom, waarin al vele jaren een specht huist, en die dus als extra verzwakt zou kunnen worden beschouwd, geen krimp had gegeven. Verder lag het hele park, zoals heel Baarn, bezaaid met uitgewaaid takken. Dat bood overigens de gelegenheid om allerlei bomen, waarvan je onder normale omstandigheden niet bij de kroon kunt komen, beter te leren kennen aan de hand van afgevallen twijgen met jong blad en allerlei stadia van bloei en vruchtzetting. Zo konden we nu van dichtbij de kleine groene bloempjes zien van de Kurkboom (nr. 8, *Phellodendron amurens* var. *lavallei*) en van de daartegenover staande grote Moseik (nr. 9: *Quercus cerris*). Vooral van de laatste boom waren de details van de bloei en vruchtzetting al enige tijd niet meer van nabij te volgen, sinds de boom enkele jaren geleden een flinke snoeibeurt heeft

gekregen. Nu lag het onder de boom bezaaid met takjes waaraan alle stadia van ontwikkeling van het fraaie grofharige vruchtje te zien waren. Voor de in botanische bijzonderheden geïnteresseerde wandelaar is zo'n storm dus een gelukje bij een ongeluk.

Millenniumboom in het Cantonspark

Op maandag 27 maart van dit jaar bevond zich rond de klok van vijf een ongebruikelijk gezelschap op het sompige gras van het nieuw perceel achter de Kinderboerderij. Naast een tiental leden van de plaatselijke afdeling van de Lions gaven wethouder van de Kerk, topambtenaar van den Oudenalder en drie van onze bestuursleden acte de présence bij het officiële planten van een millenniumboom. Wim Kok en medewerkers hadden de boom 's middags al in ontvangst genomen en voorlopig in het daartoe gegraven gat geplaatst maar lieten het scheppen van de eerste spaden grond over aan de wethouder en de president van de Lions, de heer Bolwerk. Het Bomencentrum Nederland had voor enkele flessen champagne en een hapje gezorgd ter verhoging van de feestvreugde tijdens de verschillende toespraken. De overvloedige regen die het afgelopen weekend en ook deze dag tot ongeveer één uur voor aanvang van de plechtigheid gevallen was had van de kersverse grasstroken tussen de nieuwaangelegde perken een soort moeras gemaakt, maar op het tijdstip waarop de verschillende sprekers hun zegje deden was het zo goed als droog. De president van de Lions legde uit waarom zij juist deze boom schonken. De heer Blokzijl gaf wat boomkundige details aan de vergetelheid prijs en vertelde tevens dat een week eerder H. M. de Koningin eenzelfde boom had geplant in Nieuwegein bij gelegenheid van de nationale boomplantdag. Het betreft de *Tilacordata* die in het Nederlands Winterlinde heet maar ook wel, letterlijk vertaald uit het Latijn, Hartvormige linde, Kleinbladige linde of Steenlinde wordt genoemd. Zo veel namen voor een boom doet recht aan zijn populariteit. Want de Lindeboom is vanouds een populaire boom waarvan het al van vóórchristelijke tijden bekend is dat hij een centrale plaats innam in dorpen en steden. Deze zgn. bollinde is al twee jaar lang in bolvorm gesnoeid, een vorm die symbool staat voor het millennium dat immers ook met drie nullen, dus ronde vormen,

wordt aangegeven. Namens de Vrienden van het Cantonspark bedankte tenslotte Huub van der Aa de gulle gevers, de hoop uitsprekend dat de boom alle aanwezigen ruimschoots zou mogen overleven. Na afloop van de gebeurtenis vertrokken de aanwezigen naar restaurant Greenfields, waar de Lions iedereen een borrel aanbood.

De Japanse kormoelje heeft ook dit jaar weer prachtig gebloeid; deze foto is van mei 2000, in het stadium waarbij de jonge vruchtjes omgeven zijn door vier roomwitte schutbladeren.

Actie Zomerschoon 2000

Op 26 en 27 mei werd door Baarn, dit jaar al voor de derde keer, meegedaan aan de regionale Actie Zomerschoon die bedoeld is om de burgerij te betrekken bij het schoonhouden van de eigen woonomgeving. Voor het tweede achtereenvolgende jaar deden wij als Vrienden van het Cantonspark mee. Op zaterdagmorgen waren we met enkele vertegenwoordigers aanwezig bij het ontbijt in het milieucentrum, waar o.a. wethouder van de Kerk een toespraak hield. Op zaterdagmiddag hebben enkele bestuursleden en vrijwilligers het Tennishuisje een "grote beurt" gegeven en hier en daar wat zwerfvuil opgeruimd. Vooral voor dit laatste doel is de actie eigenlijk overbodig, want Wim Kok en zijn maatjes houden het park netjes op orde. Het tennishuisje was echter wel weer aan een schoonmaakbeurt toe, te meer daar kort tevoren weer twee ruiten waren vernield

(en door de gemeente hersteld). Net als verleden jaar hebben we alle deelnemers en verdere belangstellenden 's middags om 3 uur, dus na alle overal in het dorp verrichte werkzaamheden, een rondleiding aangeboden door het park. Het grote verschil met vorig jaar was dat dit keer de Kinderboerderij niet meedeed, terwijl zij vorig jaar de dag afsloten met een glaasje prik en een lekker hapje, waar heel wat deelnemers op afkwamen. Een ander groot verschil met 1999 was het weer. Vorig jaar was het een zeer warme zomerdag. Dit jaar werd de dag gekenmerkt door een maximumtemperatuur van 14 graden en een behoorlijke zuidwester bries met tussen de talrijke buien door de nodige harde windstoten. Tegen drie uur, het tijdstip waarop de rondleiding moest beginnen, ontlaadde zich boven het park een enorme hagelbui. Waarschijnlijk was dat de reden dat zich geen gegadigden voor een rondleiding meer meldden, al beweerden later de lokale kranten allemaal braaf dat er een geanimeerde rondleiding had plaats gevonden. We hebben aan Zomerschoon 2000 dus alleen een mooi opgeruimd en opgepoetst tennishuisje overgehouden, nadat Wim Kok enkele dagen tevoren de plantenbakken weer had teruggezet en met fleurige planten gevuld.

Redactie:

H.A. van der Aa
G.C.F. de Bruijn

Informatie:

Vrienden van het Cantonspark
Mevrouw M. Boot-Prellwitz
Professor Drionlaan 11
3741 XD Baarn
Tel. 035-5411912

Hoe wordt u donateur?

Voor een bijdragen van f 35,- per jaar (meer mag ook) bent u donateur van de Stichting Vrienden van het Cantonspark. U steunt ons daarmee om het Cantonspark als waardevolle botanische tuin voor Baarn te bewaren.

Stort uw bijdrage op:

Bankrekening CVB Baarn
98.35.74.944 t.n.v.:

Vrienden van het Cantonspark